IONEL TEODOREANU

ÎN CASA BUNICILOR

NINGE NAIV.

Poate că pe o fereastră aburită, un deget mic a desemnat o căsuță cu o uşă, două ferestre şi hogeacul din care iesă codița unui cârlionț de fum. Satul fulgilor e numai în ochii copiilor.

Geamul e o filă veche din cartea îngerilor.

Aşa începe iarna: într-o dimineață albă, cu copaci moşnegi şi alții copii.

BUNICUL A FOST, BUNICA ESTE.

E TERIBILĂ CASA bunicilor!

Uf! de câte ori trebuie să se ducă la bunici cu părinții, copiii se uită chiorâş unul la altui, strâmbă din buze, dau din cap, şi sunt ca zmeele descălecate de pe vânturi şi arestate în dulap, cu cozile înfăşurate, sfoara depănată şi zbârnâietoarea mută.

Mâinile trebuie să fie curate şi dulci la pipăit, unghiile tăiate, părul pieptănat – dar nu cu mâinile —, hainele periate, ghetele lustruite.

— Să nu vorbiți tare şi neîntrebați, să nu râdeți prosteşte, să nu puneți mâna pe lucruri, să nu v-atingeți de pisici, să nu faceți obrăznicii...

— Atunci ce să facem?

— Să fiți cuminți.

Să nu, să nu, să nu. Asta-i casa bunicilor: zidurile între care

IONEL TEODOREANU

ÎN CASA BUNICILOR

NINGE NAIV.

Poate că pe o fereastră aburită, un deget mic a desemnat o căsuţă cu o uşă, două ferestre şi hogeacul din care iesă codiţa unui cârlionţ de fum. Satul fulgilor e numai în ochii copiilor.

Geamul e o filă veche din cartea îngerilor.

Aşa începe iarna: într-o dimineaţă albă, cu copaci moşnegi şi alţii copii.

BUNICUL A FOST, BUNICA ESTE.

E TERIBILĂ CASA bunicilor!

Uf! de câte ori trebuie să se ducă la bunici cu părinţii, copiii se uită chiorâş unul la altui, strâmbă din buze, dau din cap, şi sunt ca zmeele descălecate de pe vânturi şi arestate în dulap, cu cozile înfăşurate, sfoara depănată şi zbârnâietoarea mută.

Mâinile trebuie să fie curate şi dulci la pipăit, unghiile tăiate, părul pieptănat – dar nu cu mâinile —, hainele periate, ghetele lustruite.

— Să nu vorbiţi tare şi neîntrebaţi, să nu râdeţi prosteşte, să nu puneţi mâna pe lucruri, să nu v-atingeţi de pisici, să nu faceţi obrăznicii…

— Atunci ce să facem?

— Să fiţi cuminţi.

Să nu, să nu, să nu. Asta-i casa bunicilor: zidurile între care nepoţii n-au voie să fie copii. E mai rău decât la biserică. Acolo măcar e lume multă, mare şi cam surdă, iar

copiii – printre babe şi moşnegi – sunt ca în pădurea veche: îşi fac semne şi râd pe furiş şi înfundate. Dar bunicii sunt doi, fiecare în câte un fotoliu; părinţii, doi, fiecare pe un scaun; iar copiii, prizonieri între ochelarii bunicilor şi ochii părinţilor. Bunicul a fost procuror general, adică generalul procurorilor.

Tata spune:

— Nimeni nu crâcnea în faţa tatei.

— Stăteau toţi smirnă?

— Toţi.

— Chiar şi mata?

— Chiar şi eu.

Teribil!

— Şi bunica? urmează logic glasul inocent.

Tata vrea să se încrunte, dar zâmbeşte cu ochii mici.

— Mama? se întreabă el. Straşnică femeie! Râde şi nu mai spune nimic.

Aşa e tata: când nu vrea să spună ceva, îi vine să râdă. Cu mama râde des. Mama se supără, şi tata parcă e copilul mamei, ca şi ceilalţi.

Bunicul a fost şi primar şi decanul avocaţilor, bunicul a fost decorat: decoraţiile le ţine bunica în şifonieră, şi portretul bunicului, din salon, pe tot pieptul fracului.

— Tată, bunicul e ca o poveste.

— De ce?

— Fiindcă începe cu „a fost”.

Tata zâmbeşte. Asta nu înseamnă întotdeauna că o vesel. Dar nici nu se supără.

Acum bunicul e alb şi zâmbeşte. Chiar şi primăvara el e tot ca un copăcel nins. Are ceas de aur cu muzicuţă, ochelari cu ramă de aur – şi stă. Stă acasă toată ziua. E foarte bine să fii bunic.

Bunica a fost şi ea tânără, adică a fost mireasă când bunicul nu era bunic, când tata nu era tată, şi când copiii tatei nu erau deloc. Numai gândindu-se la tinereţea ei,

mintea copiilor se înceţoşează de aţe de păianjeni mai colbăite decât cele din pod de pe cărţile cu litere chirilice.

Când o fi fost tânără şi bunica?

Atât de încâlcită-i socoteala tinereţii ei, încât nepoţii se gândesc la tinereţea bunicii ca la altceva, cum e de pildă portretul doamnei frumoase din salon, de lângă portretul cu decoraţii al bunicului, – dar simt câtă vechime e în fosta mireasă a bunicului.

Teribil!

Lumea spune bunicii „Coana Elencu” şi bunicului „Cuconu Alecu”…Iar bunicii între ei îşi spun Alecu şi Elencu, şi nu-şi vorbesc cu,tu” ca tata şi cu mama, ci cu „mata”, ca şi cum ar fi în vizită unul la altul.

Nepoţilor le vine să râdă.

Dar:

— Să nu…

VIZITA.

PORNESC SPRE CASA bunicilor în trăsura comandată de tata. Se cunoaşte! Un muscal numai de catifea, ca un mitropolit cu şapcă, obrajii de duduie, bici galben ca de aur, roţi cu ochelari de cauciuc, perne moi, covoraş la picioare şi cai negri, cu coamă şi coade lungi de fată care s-a lăut. Dar sunt armăsari, fiindcă numai armăsarii pot fugi cu atâta străşnicie năzdrăvană. Unul dintre copii ar vrea să vadă luceferii de foc, care s-aprind în mers pe pieptul armăsarilor. Dar copiii stau pe scăunaş, cu spatele la muscal, nas în nas cu ochii mamei.

Mama e nervoasă. Pe genunchi are o cutie de bomboane legată cu şnur de aur. Cu toate că sunt în mănuşi, degetele maniei fac game pe capacul cutiei. Copiii ştiu ce înseamnă când mama face game fără pian. Deci stau cuminţi.

Tata fumează şi salută în dreapta şi în stingă. Toată lumea îl cunoaşte pe tata.

Au ajuns în „Beilic”…Dar trăsura nu intră în ogradă. Stă smerită la poartă, ca la mănăstire. Mama în frunte, cu foşnetul rochiei, umbreluţa şi cutia de bomboane; tata după

mama, cu scârţâitul ghetelor, uitându-se la copaci; copiii în urmă, unul după altul, târându-şi paşii, cu capetele mereu întoarse după armăsarii de la poartă.

Dintâi intră cutia cu bomboane cu mâinile mamei, apoi mama cu sărutările. Tata aruncă ţigara, îşi şterge buzele cu batista care miroasă frumos a apă de colonie, se descoperă şi intră, sărutând pe rând mâna bunicilor. Bunicii îl sărută pe frunte. Tata nu mai e tata: e copilul bunicilor.

Copiii, şi mai mici, rămaşi parcă fără tată, aşteaptă pe treptele antreului să le vie rândul la bunici. Treptele sunt de piatră vopsită albastru deschis. Antreul este de lemn gălbui, cu ferestre.

Mâna bunicii e plină de inele cu pietre colorate şi ouşoare de mărgăritar. Miroasă ca turtele de Crăciun, a migdale şi apă de flori.

— Sărută, nepricopsitule, ca lumea. Aşa se sărută?

Nepotul sărută din nou – apăsat şi cu „ţoc” – mâna care parcă are un ochi în palmă ca bolta bisericii. Mâna bunicii, chiar când o săruţi, o simţi urzicându-ţi urechea.

Mâna bunicului bate-n gălbui şi miroasă a frunză uscată de nuc. Copiii ar vrea să fie în casa bunicilor ca la pomul de Crăciun. Dar e altfel.

În casa bunicilor totul e cuminte – ca în somn – şi nu se mişcă din loc, începând cu nepoţii aşezaţi la rând pe trei scaune prea înalte pentru ei.

Stau. Stau. Stau.

Le vine să se strâmbe ca la fotograf. Dar: „Să nu”…

Tac. Tac. Tac.

Le vine câte-un „oac” de broască, câte-un „ham” de câine, câte-un „bâz” de muscă-bâzălău, câte-un „muu” de vacă.

Dar: „Să nu”…

Şi nu fac nimic, nimic, nimic.

Degeră de urât.

Unul cască sincer: „Uăăă!”

— Caşti o gură cât o şură! spune bunica. Are să-ţi intre muştele. Ia să văd: te speli bine pe dinţi?

— De ce nu-ţi acoperi gura când îţi vine să caşti? intervine mama, trimeţindu-i o privire mai împungătoare decât acul de pălărie.

Ceilalţi nu mai cască, deşi simt câte-o gură de peşteră cu balauri în fălcile încleştate.

În schimb, cel mai mic strănută.

— Moaşa-n pod, spune bunica. Da’ unde ţi-i balista?

N-are.

— Nu ţi-am spus, – începe mama.

I-a spus, dar n-are.

— Iaca ţi-o dau pe-a mea, – spune bunicul. Suflă bine.

Mama nu admite batiste străine în mâna copiilor. Dar asta se va vedea acasă, la înapoiere, după ce trăsura cu doi armăsari îl va duce pe tata la club.

Bunica a făcut cafeaua, a umplut filigenele cu semilună, le întinde pe rând. începând cu bunicul, varsă ca din greşeală puţină cafea în farfurioara tatei, şi spune, privindu-l pe sub ochelari:

— Ai să iei parale.

— Dea Domnul! Poate se sparge ghinionul!

— Tot nu te-ai lăsat? îl cercetează bunica, cu glasul gros şi sprâncenele îmbinate.

Tata râde, mama oftează, bunica dă din cap a pagubă şi bea cafeaua răcoritoare în farfurioară, făcând „sfrr” cu buzele, ca o vrabie când zboară de jos pe creangă.

— Da’ istora ce să le dau? o întreabă pe mama, ştergându-şi cu batista mustăţile de cafea.

— Nu-i mai răsfăţa, mamae. Lasă că au de-ajuns acasă.

Nepoţii îşi încrucişează privirile asupra cutiei cu bomboane. Deşi bunica are ochi şi-n palmă – pentru nepoţi —, nu vede. Strânge cutia cu bomboane proaspete în dulap, şi le dă din cutia cu bomboane vechi.

— Voi aveţi dinţi de lup, gâgâlicilor, nu ca mine, femeie bătrână.

După cafea, tata se duce în odaia de alături. Nasul bunicii parcă se ascute adulmecând urma tatei.

Trece câtva timp cu miros de fum de tutun, şi tata se întoarce, ştergându-şi mustăţile cu batista parfumată. Bunica îl priveşte, îşi duce şi ea batista la nas, ia de pe o poliţă cornetul de coajă de brad cu răşină, pune un cărbune din sobă, şi suflând şi tot suflând se duce cu fumul albastru în cele patru colţuri ale odăii cum ai face semnul crucii într-un loc spurcat de Necuratul.

Copiii sunt mândri că tatăl lor a cutezat să fumeze în casa bunicilor.

— Tată de când fumezi mata? îl cercetează ei în taină.

Tata se uită la mama cu coada ochiului, zâmbeşte ca şi cum ar vrea să tacă, dar răspunde totuşi:

— Parcă de când m-am căsătorit. Nu?

— Da, confirmă mama, ridicând din umeri.

— Cum credeţi voi – continuă tata mult mai convins – că aş fi îndrăznit să fumez în casa părinţilor mei? Nici acuma…

E teribilă casa bunicilor!

NASUL BUNICEI ŞI PĂCATELE NEPOŢILOR.

Nepoţii au crescut şi cresc „văzând cu ochii”, spune mama care trebuie să cumpere din ce în ce mai mulţi metri de stofă pentru uniformele lor. Ghinionul tatei tot nu s-a spart, cu toate că în fiecare zi, după ce tata-şi bea cafeaua neagră, faţa de masă are pete de noroc.

Părinţii nu mai sunt atât de tineri: au băieţi mari, care le scot peri albi.

Dar bunicii au rămas aceiaşi. Numai că nasul bunicei s-a ascuţit şi mai tare şi parcă are lucirea unui acuşor la pândă, drept în vârf. Bunica e neam de grec. Nepoţii au aflat din Eminescu despre „grecotei cu nas subţire”…În schimb, nasurile nepoţilor se îngroaşă patriotic, Când vin copiii în vizită – tot cu părinţii —, bunica, după ce le spune nepricopsiţilor să nu-şi ia nasul la purtare şi să-i sărute mâna cum trebuie, – îi iscodeşte pe rând cu nasul ei subţire, aflând se vede toate miroznele păcatului, căci se uită crâncen la ei, îmbinându-şi cu afurisenie sprâncenele stufoase.

Nepoţii sunt într-adevăr plini de păcate. Când se uită la ei, din fundul pământului, Scaraoţchi îşi linge buzele, şi trei fire din coadă i se zburlesc, cu număr.

Cel mic, pare are păr de aur creţ şi graseiază râzând cu toată faţa – ca şi cum mereu l-ar bate soarele în ochi – e bătăuş, trage cu puşca în ciorile de pe crucea bisericii sfântului Ion Gură de Aur, dă cu praştia nu numai în vrăbii şi în gutuile Nănoaiei – care suferă de ficat – dar şi-n ferestrele oamenilor răi, cum ar fi popa Tuchi şi dascălul Ghiţă-Sughiţă, şi merge cu bicicleta – fără număr, ca şi uniforma – cu mâinile la spate, printre tramvaie şi trăsuri, scoţând limba şi făcând schime necuviincioase birjarilor, sergenţilor şi oamenilor serioşi.

Cel mijlociu, cu păr buclat de culoarea castanelor sălbatice şi obraji de măicuţă, fură ţigări din biroul tatei, întârzie dimineaţa la şcoală, are note proaste la matematică, ştiinţe naturale, chimie, germană şi religie, e îngândurat ca o salcie ninsă, tăcut ca o oglindă din pod, şi nu face nimic: nici la şcoală, nici acasă. Când era mic, visa şi când era treaz; acum doarme şi când nu doarme. Nuferi cresc, sau broaşte, în apele somnului lui? Mai ales el nu ştie. Se simte ca un fum care se încolăceşte în semn de întrebare, înainte de-a se destrăma.

Cât despre cel mare, să afumi cu tămâie şi să stropeşti cu aghiazmă înaintea şi pe urma lui. Trebuie dat la Şcoala Militară. Altfel nu mai merge. Joacă barbut în banca repetenţilor din fundul clasei, fumează cu ţigaretă de cireş – tabacherea i-a confiscat-o domnul pedagog Jenică Bantaş —, s-a fotografiat picior peste picior cu cărare la mijloc şi monoclu cu şnur, vinde cărţile şcolare înainte de Crăciun, poartă pantaloni „cloche”, primeşte bilete parfumate, fredonează şansonete, face epigrame, are ticuri – închide ochii, scoate limba şi mişcă din urechi —, a fost surprins de profesorul de gimnastică uitându-se tocmai în sus, căţărat pe prăjină, cu binoclul mamei în etacul domnului director…

Directorul l-a convocat pe tata la şcoală şi i-ar fi spus:

— Nu mai merge. E un rău. Ruşinea unei şcoli model…

Se vede că i-a mai spus ceva, fiindcă tata, după ce-a reprodus solemn vorbele directorului, a zâmbit cu faţa în şervet, şi n-a mai spus nimic.

— Nu mai merge. Te dau la Şcoala Militară, – a hotărât mama.

Dar a rămas tot la liceu.

Răi copii!

Ştie mama – şi pune la inimă —, ştie tata – şi tace —, ştiu profesorii, pedagogii, sergenţii, comisarii, Popa Tuchi, dascălul Ghiţă-Sughiţă, Nănoaia şi toate babele de la ferestrele oraşului.

Huieşte târgul.

Bieţii părinţi!

Dar bunicii? Să afle bunicii! Ar fi teribil!

ŞI IATĂ CA…

ÎNTR-O ZI VINE cu temperatură cel mai mic. Şi după el – sau de la el – şi cel mai mare.

Doctor, termometru, reţete, pază, grijă.

Al treilea, cel mijlociu, teafăr ca prin minune – parcă i-a fost lene să se-mbolnăvească – va fi expediat de mama la bunici.

Se pregăteşte de plecare cu inima mai grea decât picioarele de iarnă, cu ghete şi şoşoni. Un geamandan ticsit; ciorapi cârpiţi, rufele vămuite de ochii mamei, săpun de glicerină, periuţă de dinţi nouă, două pijamale şi trei mandarine. În geantă: cărţile, caietele şi o cutie de bomboane trimisă de părinţi bunicilor. Iar în buzunar, două pachete de ţigări, furate de la tata.

Sania trage la scară. Viscoleşte. Blanşa se gudură, din coadă.

E foarte solemn. Inima fotografiază tot.

Prin uşa întredeschisă, lumina din casă – de acasă – e caldă şi bună ca un samovar aprins alături de cozonaci. Gheorghe aduce cu tărăboanţa lemne pentru foc.

Călătorul oftează. Rău e să fii sănătos.

Ninge din toate părţile cu spume de fum.

Cling-cling-cling.

— Şi să nu superi pe bunici, – răsună din urmă glasul mamei, suprem ca şi crucea bisericii sfântului Ion Gură de Aur.

Până şi clopoţeii spun: să nu, să nu, să nu, cling-cling.

ŞI S-A TOT DUS.

HII, CĂLUŢ, HII, un greier necăjit e şi mai greu decât un car cu fân.

Noapte mare de iarnă. Casele nu se mai cunosc, străzile nu se mai văd. Ferestrele aprinse sunt de aur ca pâinea scoasă din cuptor. Fulgii se uită unii la alţii, clipind, până când ameţesc în scrânciobul viforniţei.

Surghiunitul aprinde o ţigară, cu mare greu, dar o aprinde. N-a fumat niciodată pe stradă. Fulgii vor să-i stingă ţigara. Îi goneşte ca pe ţânţari, suflându-le fum. Se lungeşte în sanie ca un boier mare, răsturnându-şi ceafa pe spetează. Nu-i mai pasă de nimic. I-atât de pesimist c-a devenit eroic.

Cling-cling-cling.

Dar a uitat că merge la bunici. Dumnezeule! Se leapădă de ţigară. Prea târziu. Sania s-a şi oprit la poarta ogrăzii în care trăsurile nu intră.

Şi nasul bunicii…

Se zburleşte ninsoarea ca o pisică rea.

LA CASTEL ÎN POARTA OARE CINE BATE?

— EU SUNT, BUNICULE, EU…

Soneria parcă s-a dus hăt departe, ca o vorbă trecută din gură în gură, din strajă în strajă, până să ajungă tocmai în fundul cetăţii.

Apoi a nins mult şi bine asupra nepotului cu geamandanul, cu geanta şi cu inima, învechindu-i aşteptarea, moşnegindu-l.

Nu-i târziu – acasă, nici nu s-ar fi pus la masă, – dar parcă-i miezul nopţii. Ţipenie de om. În brazi, ciorile vorbesc răguşit într-un fel de ţigănească, făcându-şi semne negre.

Câinii nu mai latră. Ninsoarea fâlfâie şi tremură. Vântul şi-ascultă glasurile când de lup şi când de cucuvaie.

Mută, întunecată, ninsă şi oblonită, casa bunicilor e zmeiască.

Dacă n-ar şti că înlăuntru sunt bunicii, surghiunitul ar lăsa geamandanul la uşă şi ar fugi fără să mai privească în urmă. Dar fiindcă ştie că-s bunicii, stă, şi-i pare rău că ştie.

Obloanele uşii se crapă pocnind şi scârţâind ca un dulap care de ani şi ani nu a mai fost deschis. Cu scufă albă de pichet, apare capul bunicului.

— Da, bunicule, eu sunt.

Intră.

— Bagă de seamă sa nu te tragă, – răsună de dincolo glasul bunicei.

Nepotul începe, glăsuind zgribulit şi ponosit ca greierul în casa furnicii. Bunicul îl ascultă alb, dă din cap, ridică din sprâncene, oftează şi iar dă din cap.

Miroasă a sobă caldă şi a fum albastru de răşină. Vine şi motanul, alintându-se până-n vârful cozii, de picioarele bunicului.

Bunicul obloneşte uşa. Peste cămaşa de noapte are halat lung de pichet cu picăţele roşii. Aşa aveau şi nepoţii când erau mici. Halatul a intrat la spălat şi i-a rămas prea strâmt la umeri. Faţa bunicului e mult mai turtită şi boţită decât ziua. Bunicul e ca o băbuţă cu mustaţă albă.

Fiindcă îl are înaintea ochilor numai pe bunic, nepotul povesteşte mai cu uşurinţă despre boala fraţilor şi hotărârea mamei.

Soba de fier din antreţel are un fel de scufă, ca şi bunicul, o oală cu apă care fierbe, ţârâind somnoros.

— Noi tocmai ne culcasem, spune bunicul. Dezbracă-te mata, drăguţă.

— Poftim?! Şi unde-am să-l culc? răsună aprig de dincolo, din nevăzute, glasul bunicei.

Bunicul oftează.

Glasul bunicei a venit ca buzduganul Zmeului.

— Bunică, să nu mă dezbrac?
— Cine ţi-a spus una ca asta, berechetule? Doar n-ai să dormi cu paltonul!
— Dezbracă-te mata, drăguţă, vorbeşte în şoaptă bunicul, cu mâna la gură, fiindcă n-are dantura.
Nepotul se dezbracă obidit, aşa cum în poveste fata moşului dezghioacă păpuşoii babei.
Bunica se dă jos din pat – răsună, tare frământat, scârţâitul telurilor – şi se îmbracă.
Acum e acum!
Vine, aruncând o umbră care creşte pe linia nepotului.
Apare. E legată cu tulpan. Numai nas, ochi şi sprâncene.
— Ia să te văd.
Îl înhaţă de mână, zmucindu-l subt lampă.
— Scoate limba… Alecule, dă-mi ochelarii.
Fostul procuror general aduce ochelarii. Motanul, după el.
— Cască.
— Pentru ce, bunica?
— Fiindcă-ţi zic. Zi: aaa.
— Aaa.
— Mai tare.
— Uaaaa.
— Vă zghihuiţi toată ziulica. Parc-aveţi viermi în ceia! Lasă că te satur eu… De ce nu mi-ai pupat mâna?
Nepotul o sărută.
Sărută şi mâna lui bunicu-tău.
Sărută.
Pune paltonul în cuier.
Pune.
— Şi căciula.
Şi.
Mi-ai feştelit antretul, strânge şoşonii.
Unde, bunică?
— Unde? Unde? Unde se strâng şoşonii.
Unde s-or fi strângând şoşonii? Ai bunicilor nu se văd. Nepotul se uita inocent şi la cuier.

Apoi la bunica. Or fi având şoşonii o colivie sau o cuşcă în casa bunicilor?

— Îi, da’ nu te mai codi atâta, mocoşitule. Pune mâna.

Pune.

— Ia o gazetă. Dă-i mata, Alecule, o gazetă.

În timp ce bunicul caută o gazetă, bunica ia de după sobă mătura şi făraşul, şi adună omătul adus de nepot. Apoi şterge bine geamandanul cu o petică.

Bunicul aşteaptă cu gazeta în mână; nepotul, cu şoşonii.

Nimeni nu ştie ce se va întâmpla.

Bunica ia gazeta din mâna bunicului, smuceşte şoşonii din mâna nepotului, pune gazeta desfăcută jos, şoşonii peste gazetă, şi bate palmele una într-alta, parcă scuturând fărmituri.

— Ai văzut?

— Am văzut.

— Şi-acum ce stai ca prostul?

— Ce să fac, bunică?

— Să-ţi duci calabalâcul în odaie, că doar n-are să ţi-l care bunicu-tău.

— Unde-l culci, Elencu?

— N-ai grijă mata. Oi găsi eu unde să-l culc în casa asta. Mata mai bine culcă-te, că-i tare târziu.

Pornesc. Bunica în frunte, bunicul după bunica, motanul după bunic, nepotul după motan.

În etacul bunicilor bate toaca un ceasornic de perete. Arde numai o lampă cu glob albastru de porţelan cu medalioane de trandafiri. Parcă abia s-au stins stelele pe cer şi noaptea începe să zâmbească aburit.

Bunicul se suie în pat. Motanul i se culcă la picioare. Se prăvăleşte un stâlp de stejar în sobă, cu scântei.

E tare târziu în casa bunicilor. Minutarele aurite ale ceasului din părete arată nouă.

Zâmbeşte ceasul? bunicul? nepotul? soba? sau lampa cu trandafiri?

Cu somnul motanului la picioare, bunicul adoarme.

— Hait! spune bunica nepotului, măturându-l cu palma.

ŞI L-A PUS BUNICA LA TREABĂ.

PARCĂ A INTRAT fată în casă la bunica. Numai pestelca îi lipseşte, că încolo-i ca o „proastă de la ţară”.

— Pune-un lemn în sobă.

Deprins cu mâinile bunicii, lemnul se uită cu mirare la mâinile nepotului. Soba râde cu gura până la urechi, şi lemnul zâmbeşte cu jarul, înainte de-a izbucni în flăcări.

— Închide bine gura sobei, – se stropşeşte bunica.

L-a dus în odaia de lângă etac. E ultima odaie a casei din şirul celorlalte. Acolo a copilărit şi tata. Într-o parte, păretele cu viscolul; în cealaltă, uşa etacului bunicilor; şi la mijloc, nepotul în capcană.

Chiar lângă sobă, în jurul unei măsuţe rotunde, două fotolii cu pernuţe pe spetează şi taburete la picioare joacă tabinet.

În fund e un dulap zbârcit de lemn mahoniu cu o oglindă de ceaţă în luminiş. Subt piciorul şchiop, bunica i-a pus un călcâi de hârtie.

Grozavă e însă canapeaua îmbrăcată cu iută întunecat roşie. E mare ca o corabie de pitici. Nepotul simte că are să fie bine pe canapea. E moale şi cufundătoare chiar la privit. Îi vine să caşte. Dar bunica nu-i dă răgaz.

— Scoate-ţi daravelele din ceia. Hait.

Nepotul deschide geamandanul.

Deasupra şi dintâi apar mandarinele ţinându-se de mână. Trei mandarine, trei, la fel gătite, tustrele vesele şi sprintene, gata de râs în soare.

— Sireacu el, tată-tău, – dă din cap bunica, munceşte şi vă-n-doapă ca pe curcani. Şi voi, trântorilor, căscaţi şi nu sunteţi buni la nimic. Dă-le-ncoace.

Bunica ia mandarinele. S-a isprăvit cu ele. Au fost odată trei scufiţe aurii…

— Am nişte bomboane pentru mata, bunică.

Bunica dă din cap a pagubă.

— Noroc că ţi-ai adus aminte. Da’ asta ce-i? A dat de pijamale.

— În loc de cămeşă de noapte.
— Auzi! Da’ fustă n-ai, mă rog?
— De ce, bunică?
— În loc de pantaloni. – îl îngână bunica. Auzi dumneata bazaconie! Să dormi cu surtuc şi pantaloni! Vă răsfaaaaaţă! De asta vă luaţi voi nasul la purtare!
Asta-i pentru mama.
Măi-măi! Bujmachii de piele! Hm!
Papucii nepotului află că-s bujmachii: hm!
— Şi sopon de glicerina! Aista-i de nasul tău? Săpunul trece la bunica între mandarine.
— Ce stai cu mâinile-n brâu? Aştepţi să-ţi crească burduhan?
— Ce să mai fac, bunică?
— Tot n-ai învăţat? Da’ cu şoşonii ce-ai făcut?
— Mata ai făcut, bunică.
— Iaca măi, te-ai şi făcut cucoană mare! Nu-i fi poftind să-ţi pun eu gogeamite ceia la loc?
— Geamandanul? Unde să-l pun bunică?
— Unde te taie capul?
— Ştiu eu? Poate să-l împing sub pat…
— Măi că puturos mai eşti! se bate bunica cu palma peste obraz.
Apoi se-ncruntă şi izbucneşte răstit:
— Suie-l pe dulap, trântorule! Suie trântorul.
Bunica deschide dulapul din care vine miros de livănţică şi de camforă, rânduieşte pe un raft zestrea nepotului, iar de pe altul adună cele trebuitoare somnului.
Înfaţă perna, – zice bunica.
Înfaţă oghialul, – zice bunica.
Dă ceia, – zice bunica.
Fă ceia, – zice bunica.
Unde ţi-s ochii, – zice bunica.
Nu s-aude decât glasul bunicei şi suspinul alb, cu miros de levănţică al albiturilor somnului.
— Na, c-ai făcut o treaba cât o nucă!

Şi ce-a făcut nepotul, desface şi reface ca.

Va avea nepotul un culcuş de cocon domnesc. Oghialul e un şal turcesc căptuşit cu fulgi.

— Asta-i de nasul tău, oftează bunica. Mândreţe de şal de Ţarigrad. Cinci galbeni l-a costat pe babaca. Pe unul ca tine n-aş da nici un pitac bortelit… Mă rog, şi să nu-mi faci harababură. Te dezbraci cu binişorul, pui tăti-cele la loc…

Bunica se opreşte deodată, oţărâtă.

— Nu cumva îi fi sforăind?

— Dă, bunică, ştiu eu. Cred că nu.

— Să nu te-aud, că te-arunc în stradă. Oftează adânc.

— Asta-mi mai lipsea! Buclucuri la bătrâneţă! Ce stai! Dezbracă-te.

Nepotul se codeşte.

— Ţi-o fi ruşine de bunică-ta! Iaca măi! Hai, că mă duc.

— Noapte bună, bunică. Sărut mâna.

— Sărută, nepricopsitule. Mare păcat şi-o făcut maică-ta cu mine.

CE E CU NEPOTUL?

NEPOTUL S-A DEZBRĂCAT fără să facă harababură, a stins lumina, şi nu s-a culcat. Parcă-i era somn?

Atunci de ce nu se culcă? Plănuieşte ceva? Aşteaptă pe cineva?

Nu-nu. E foarte cuminte. A deschis uşiţa de alamă cu trei ochi a sobei, a tras fotoliul chiar la gura sobei, s-a aşezat în fotoliu cu picioarele pe taburet, şi nu face nimic. Stă în fotoliul bunicilor.

Ştie că trebuie să se scoale şi mai devreme decât acasă, fiindcă de la bunici până la şcoală e drum mai lung. Ştie că dimineaţa e atât de somnoros, încât în genele lui şi minutarele adorm. Ştie că prima oră e ora neagră a matematicii, şi a doua e cea cu miros oţeţit a chimiei. Ştie că trebuie să plece prin viforniţă, ştie că nu-i acasă, ştie că e în surghiun, ştie că fraţii îi sunt bolnavi, ştie că mâine e şcoală, poimâine e şcoală, răspoimâne şcoală. Ştie că timpul care vine e plin de ani şi ani plini de-atâtea zile şcolare, că

duminicile, sărbătorile şi vacanţele abia se văd. Ştie că nu ştie nimic la şcoală, şi se întreabă cum de n-a rămas repetent şi cum de nu va rămânea. Ştie şi tot ştie numai lucruri cu oftat, cu frig în spate şi cu frunte încreţită…

Şi totuşi zâmbeşte la gura sobei.

Vine din jar – sobă adâncă – o lumină roşie care se deschide în odaie ca o coadă de păun trandafiriu. Bunicii dorm. Afară ninge.

Cât de alb. Bunici, ninsoare…

Motanul doarme la picioarele bunicului. Ceasul cu minutare aurii parca merge de-a-ndăratelea. Odată bunica era tânără, odată tata era copil, în casa asta, în odaia asta.

Odată şi el va fi bunic.

Cura să nu zâmbeşti când îţi vin astfel de gânduri?

Nepotul aprinde o ţigară în casa bunicilor. Apoi ia cornetul de răşină, pune un cărbune, afumă.

Fumează în casa bunicilor!

Cum să nu zâmbească?

Ce-or fi visând bunicii? Sforăie amândoi.

Nepotul azvârle ţigara în sobă, şi porneşte prin odaie cu cornetul de răşină, afumând albastru. Şi deodată vede în oglinda fumurie a dulapului un obraz cu zâmbet printre inele de fum. Ceva dulce ca o lebădă trece prin inima lui somnoroasă.

La primăvară vor înflori alb şi trandafiriu, le simte cum vin spre el, ca un vals de fete pe care le va iubi.

Ce e cu nepotul?

E tinereţa descoperită nu în dragoste, ci în oglinda timpului vechi din casa bunicilor.

Noapte bună, copiilor.

Noapte bună, bunicilor.

Noapte bună, noapte.

Noapte bună, somn.

Eu nu mai dorm.

Încep.

— Bună-dimineaţa, tinereţă.

BUNICII AU NEPOT CU FIRMAN DE LA MOTAN.

NEPOTUL E ASCULTĂTOR ca o nepoată. Gura nu i se aude. Chiar şi motanul bunicului s-a alintat de piciorul lui, de la musteaţă până-n vârful cozii, sfârâind ca un titirez.

— Ai văzut, Elencule? arătă bunicul zâmbind.

— Am văzut, zise bunica. Se scarpină trântorii unul de altul.

Dimineaţa, nepotul se deşteaptă mai sprinten. Nu mai întârzie la şcoală. De la şcoală, trece pe-acasă după veşti, şi vine de-a dreptul la bunici.

— Să nu-mi umbli lelea pe uliţi, haimana, – i-a spus bunica. Ai bani de tramvai?

Are. Şi tata şi mama i-au dat la despărţire.

Într-o zi a venit cu sania de la şcoală.

— Lene cu clopoţei, – i-a spus bunica. Numai ciubuc îţi mai lipseşte.

— Nu-i aşa, bunică. Nu mai merg tramvaiele. S-au înzăpezit.

— Da’ picioare n-ai? Bietu’ tată-tău trage la jug, şi voi…

Iar a doua zi:

— Na, hodorogule, să vii cu sania, că ţi-i împotmoli şi tu de năuc ce eşti! a spus bunica dându-i o băncuţă de argint din punguţa ei de piele roşie.

Bunica nu ştie că bunicul i-a dat decuseară bani de sanie, într-ascuns.

Bunicii se scoală la patru dimineaţă. Bunicul tuşeşte. Bunica zice:

— Nu-i fi răcit, Alecule?

— Zici şi mata, Elencu! Asta-i tusa me.

Aprinde fiecare lampa cu abajur de mătase verde de pe căpătâi. Bunicul citeşte din nou gazeta pe care a citit-o şi cu o zi înainte. Cu glas tare. Dar bunica nu-l ascultă de două ori. Ea se dă degrabă jos din pat şi se iuţeşte la treabă. Dintâi aprinde focurile în sobe, cu surceluşe uscate şi hârtii pregătite de cu seară de Măriuca. Un străin din odaia de alături ar crede că Măriuca, „o proastă de la ţară”, e lângă

bunica. Nepotul însă a învăţat să ştie ca bunica şi când îi singură parc-ar fi cu cineva pe care-l ocărăşte. Bunica e ca un ceasornic supărat.

După ce odăile s-au încălzit, bunica spune:

— Alecule, da’ mata nu te mai scoli?

— Şi dacă mă scol, ce să fac?

— Să-ţi iei linguriţa cu miere, să-ţi bei paharul cu apă, sa le plimbi frumuşel, – spune bunica cu lână-n glas, muindu-şi sunetul convingător la substantivele „miere” şi „apă”.

Dar imediat blândeţa dă în clocot:

— Hai, Alecule, comandă ea.

Şi bunicul se scoală, ia linguriţa cu miere de tei, bea un pahar cu apă nu prea rece, şi se plimbă frumuşel. Parcă recită pe de rost vorbele bunicii.

Acasă, la patru dimineaţa, nepotul dormea dus.

Doarme şi la bunici. Dar de la patru dimineaţa somnul nepotului începe să zâmbească. Îl vede pe bunicul. O aude pe bunica, simte cum se aprind focurile rumenind noaptea cu câte-o gură de zori din fiecare sobă, – şi-ncet cu-ncetul somnul nepotului e parcă transparent. E somn şi nu e somn. Ştie că doarme, dar nu doarme. Motanul bunicului îşi isprăveşte somnul pe canapeaua nepotului. Apoi vine uşurel ca o călugăriţă mirosul de pâine prăjită de bunica la gura sobei cu furculiţa cea lungă. Motanul pleacă mieunând: e ceasul alb al laptelui din farfurioară.

— Scoală-ţi zic. Doar n-ai să dormi până poimâni.

— Bună dimineaţa, bunică. Sărut mâna.

— Cum poţi să vorbeşti cu bunică-ta nespălat? Hait.

Deasupra ligheanului e o cromolitografie cu cadră de lemn negru. Trei fetiţe cu obraji dolofani şi rumeni, una cu ochi albaştri, alta cu ochi castanii, şi alta cu ochii negri, – suflă balonaşe de săpun. În fiecare dimineaţă nepotul le trimite câte-un balonaş de săpun, în globul căruia s-aprind curcubee de aur. Şi-n fiecare dimineaţă cele trei fetiţe întineresc cu încă o dimineaţă.

Aşa începe ziua la bunici: cu noapte la ferestre, foc în sobe şi lumini aprinse.

Seara, bunicii mănâncă la şase. Pe la şase fără cinci bunicul spune:

— Elencu, ştii ceva? Hai să ne luăm de-o grijă.

— Hai, nu sta, se-ncruntă bunica la nepot; i s-a făcut foame lui bunicu-tău.

Bunicul mănâncă mai nimic: un ou fiert – bunicii ştiu şi numele găinii, şi ceasul când şi locul unde —, câteva linguri de supă şi un măr creţesc, sau lapte cu orez.

Nici la masă bunica n-are astâmpăr. Mereu se scoală cu şervetul în mână. Apoi către nepot:

— Unde mi-i şervetul?

Ca şi cum nepotul i l-ar fi ascuns. Dar el e „cavaler” şi trebuie să i-l aducă.

— Şezi, Elencule, şi mănâncă, – o roagă bunicul.

— Ei, de asta-mi arde mie!

Totuşi, bunica mănâncă mai bine decât bunicul.

La şapte începe să fie târziu în casa bunicilor.

Bunicii joacă tabinet, în timp ce două bucăţele de zahăr, stropite cu melisă, aşteaptă într-o farfurioară. Într-o zi, bunica a greşit şi a pus trei bucăţele.

— Na şi ţie, – s-a încruntat ea la nepot. Îţi place?

— Dă… nu prea…

— Iaca, măi! Nu-i fi vrând să-ţi placă? Asta-i doftorie pentru digestia omului, mormolocule. Auzi? Nu-i place. Parcă-i de nasul lui? Abe o lepădat biberonul şi se cucoşeşte!

La opt, bunicii se pregătesc de culcare. Căpitanul corăbiei care pleacă pe aripele somnului e bunica. Bunicul încearcă numai dacă uşile sunt încuiate, şi închide obloanele uşilor şi ferestrelor.

— Nu ţi-i ruşine să te uiţi la bunicu-tău cum face treaba şi tu stai?

Dar bunicul nu vrea. Numai el singur închide obloanele.

— Lasă, Elencule…

Atâta spune.

Şi bunica nu mai spune nimic: despre asta. Dar ochii ei spun nepotului: „Lasă tu, lasă…”

Apoi se sting luminile şi se aprinde luna cu trandafiri a nopţii din etac. Motanul se culcă la picioarele bunicului. Nepotul sărută mâna bunicilor. Închide uşa. Deschide gura sobei. Aprinde o ţigară şi-i fericit ca şi cum tot ce-i fum şi abur, şi în el şi în jurul lui, n-ar fi decât o carte de primăvară scrisă de el cu vorbe de caşmir, de rouă şi de toporaşi.

CE A SPUS BUNICA

— Ia poftim încoace.

Bunica a venit ca un nour de grindină.

Bunicul umblă în birou, la casa de fier.

Gura bunicii s-a ascuţit de tăcere: ochii fulgeră: nasul împunge. Bate crivăţul dinspre bunica. Acolo-i nordul nepotului.

Dintâi l-a zmucit de umăr ca pe o haimana; apoi l-a apucai, de ureche ca pe un nepot.

— Mă rog, ce-i asta?

„Asta” e trăsnetul, „Asta” e trâmbiţa judecăţii de apoi. „Asta-i”…

— Un pachet de ţigări, bunică, răspunde paloarea cu glas alb.

— Aşa? De ţigări?

— De ţigări, – repetă aiurit nepotul, ca şi cum deodată ar fi devenit ecou în peştera năprasnică.

— Şi de unde, mă rog, ţigări în casa mea?

Ştiu eu, bunică? Poate că le-a uitat tata.

Bunica tace ca un tun, astfel privindu-l.

— Tată-tău?

— Tata, şopteşte nepotul blând ca iedul în gura lupului.

— Tată-tău?

Unghiile bunicii pun fiorul unui cercel în urechea nepotului.

— Ştiu eu, bunică!

— Ba ştii.

— Ştiu? Eu?!
— Ştii. Tu.
— Spune mata: ce ştiu?
— Ba spune tu.
Tace ca un gheţar. Şi creşte.
Nepotul îngheaţă ca picurul unui uluc. Şi scade.
— Zi drept: fumezi buruiană. Îmi spurci casa. Îmi feşteleşti covoarele. Strici sănătatea lui bunicu-tău. Zi: fumez.
— Fumez, bunică.
— Cine te-a învăţat? Ticălosu' de frate-tău?
— Eu singur.
— Auzi! Şi-ţi place?
— Îmi place.
— Auzi! Tată-tău ştie?
— Nu.
— Nici maică-ta?
— Nici.
— Numai bunică-ta, săraca. Ea să le poarte pe toate…
Oftează cu o înclinare din şale şi ochii spre cer.
Ce-are să se întâmple?
Bunica tresare. S-aude în biroul bunicului zăngănit de chei.
— Na.
Ce? O palmă?
Palmă? Vorbă? Nu mai ştie. E năuc.
— Ia-ţi buriana dracului, netrebnicule, că-mi frige mâinile. Am să dau o liturghie la biserică pentru sufletul tău.
Îi dă ţigările.
N-au fâlfâit îngerii, nu s-au ridicat lespezi, n-au căzut paznici în genunchi, acoperindu-şi cu palmele ochii răniţi de lumina cerului deschis, – dar e ca o înviere.
Bunicul apare în fund.
Bunica îl împinge pe nepot – cu grabă şi scârbă – spre odaia lui.
Dar vine după el şi mai năprasnică, şuierându-i o şoaptă şerpească:

— Da’ să nu afle bunicu-tău că-i prăpăd.

CE A SPUS BUNICUL.

CE-O FI AVÂND BUNICUL? De vreo două seri se uită lung la nepot, când crede că nu-l vede nimeni, şi parcă mereu uită ceva în odaia nepotului. Abia se scoală de la tabinet, şi după ce-şi zahărul cu melisă, şi după ce nepotul îi sărută mâna spunându-i noapte bună – iar se întoarce în odaia nepotului.

Se uită în dreapta şi în stânga, şi parcă vrea ceva, dar se codeşte.

— Ce faci acolo, Alecule? îl întreabă de dincolo glasul cu ochelari ai bunicii.

— Îmi caut ochelarii, Elencule.

— Nu-i mai căuta, că-s pe nasul matale. Zi că i-ai găsit şi pace.

Şi bunicul pleacă binişor ca fumul luat de vânt, cu ochelarii pe nas.

E tare greu să te-ascunzi de bunica, mai ales când eşti ca bunicul.

Dar se vede că toate lucrurile nu-s numai aşa, dar şi altfel, chiar şi-n casa bunicilor.

Nu degeaba stă şi doarme şi s-alintă când e treaz motanul la picioarele bunicului.

Poate că i-o fi şoptit într-o noapte cel cu coadă şi cu „miau”, la ureche:

— Cucoane Alecule, seara ţi-i somn, dar cucoana Elencu e grozav de trează. Mata n-ai observat, cucoane Alecule, că numai după dejun… sfrrr… sfrrr… sfrrr…

Adevăr grăit-a. După dejun, cucoana Elencu s-aşează bine în fotoliu – ca pentru drum lung, cu diligenţa – îşi pune ochelarii, deschide o carte veche, cu litere chirilice, şi citeşte cu glas tare din Vieţile Sfinţilor, – în timp ce bunicul se plimbă prin odaie, cu mâinile la spate, ş-un fel de huţa-huţa, în scârţâitul bujmachiilor brodaţi de bunica.

Somnul bunicei vine numai din Vieţile Sfinţilor. Nu-l văd nici ochelarii bunicii. Numai odată-i cade cartea pe braţe,

deschide gura, şi doarme sfădindu-se cu aghioasele pe limba somnului.

— Drăguţă… ssss…

Bunicul e de fum şi şoaptă ca o înserare de toamnă cu răsărit de lună, lângă o biserică veche.

Somnul bunicei taie lemne în pădure, voiniceşte.

— Drăguţă, ştiu, – oftează bunicul dezmierdând părul nepotului, ca şi cum l-ar consola de-o mare durere. Ştiu, drăguţă, ai patima tutunului. Păcate omeneşti…

Se opreşte. Trage cu urechea. Somnul bunicei i-o armată a somnului, în marş.

— Mie, drăguţă, îmi pare tare rău, pentru sănătatea matale. Da’ să nu te afle Elencu…

— Ce faci mata acolo, Alecule?

Bunicul parcă a sughiţat. I-au tresărit şi ochelarii, strâmbându-se.

— Ce să facem? Mai punem şi noi ţara la cale.

— Da, dumneavoastră, holteii, – cască lung bunica.

CORNETUL CU RĂŞINĂ.

AFUMĂ ŞI BUNICA. În fiecare odaie e un cornet de coajă cu răşină. Când afumă ea, bunica înhaţă cornetul, pune un cărbune, suflă c-un fel de mânie în nepricopsitul de cărbune, şi suflă, şi suflă, şi merge, şi merge, când în dreapta, când în stânga, aburind, fumegând, înceţoşând, ca şi cum ar fi Zmeoaică într-o poveste, ca şi cum ar căuta, ca şi cum nu ar găsi, ca şi cum cu fum ar fi venit şi într-un nour se va duce, lucind departe, sângeriu, ca şi cărbunele aruncat din nou în sobă.

Dar bunicul când afumă e blajin ca un sfânt de argint.

El ia încetişor cornetul de brad, ca şi când s-ar teme să nu tulbure un somn într-însul. Simţi că se face şi mai mare tăcere în bunicul… Pune un cărbune mic ca o steluţă, îl descântă uşurel, cu cea de taină suflare a buzelor. Şi steluţa se preface în luceafăr care străluceşte în ieslele de fum albastru. Astfel, bunicul merge prin odaie, afumând. Se

duce spre fereastră, apoi spre uşa din antret, se opreşte în prag, apoi porneşte spre odaia nepotului.

A fost la răsărit.

A fost ia apus.

La miazăzi.

La miazănoapte.

E plecat şi alb bunicul, dar surâde cu ochi albaştri, ca şi cum ceaţa de fum aromitor n-ar fi decât noaptea de taină când un copil cu ochi albaştri a colindat cu Steaua.

„Sculaţi, sculaţi, boieri mari, Florile dalbe…”

— Bun miros, bunicule.

— Ei, drăguţă, oftează bunicul; eu îs de la munte, de la Brusturoasa. Am copilărit între brazi. Tare mi-i dor de ei…

Şi bunicul rămâne alb şi stins, ca o ferestruică ninsă, după ce-au plecat copiii cu Steaua.

MĂRIUCA.

BUNICUL II SPUNE Măriuca: aşa o cheamă. Bunica îi spune Mariţa: aşa vrea bunica.

— Măriuco, – o cheamă nepotul.

— Te iei bine cu bunicu-tău, – intervine bunica, aruncându-i o căutătură peste ochelari.

— Nu, bunică, dar aşa o cheamă pe ea, şi-i şi mai frumos.

— Iaca, drace, de unde-o sărit priceputul! Şi de ce-i mai frumos, mă rog, dumitale?

— Măriuca” e de la ţară, bunică; „Mariţa” e de la mahala.

— Şi cucoana Mariţa Chiunoaia de unde-i, nepoate? Şi cucoana Mariţa Ciuntu de unde-i, nepoate? Şi cucoana Mariţa Şendrea de unde-i, nepoate? Şi cucoana Mariţa Hălăceanu de unde-i, nepoate? Şi cucoana Mariţa Chirniscaia de unde-i, nepoate? Şi cucoana Mariţa Scobai de unde-i, nepoate? Şi cucoana Mariţa Bozian de unde-i, nepoate? Şi cucoana Mariţa Sacheti de unde-i, nepoate? Şi cucoana Mariţa Măcădău de unde-i, nepoate? Şi cucoana Mariţa Turculeţ de unde-i, nepoate? Şi cucoana Mariţa Softa de unde-i, nepoate? Şi cucoana Mariţa Gheţău de unde-i, nepoate?

Plouă cu Mariţe, şi toate cucoane.

— Bunică, îndrăzneşte nepotul, nu-i păcat s-o pui pe Mariţa între atâtea cucoane mari?

Bunicul zâmbeşte de profil, citindu-şi gazeta. Ce-ai făcut, bunicule?

— Îţi merge gura ca o moară hodorogită, – spune bunica, recăpătându-şi suflarea. Aşteaptă dintâi să-ţi crească musteaţa, şi după aceia om vedea noi. Şi ia mă rog să-ţi cauţi de treabă şi să nu te mai amesteci în treburi femeieşti… Mariţo, – trâmbiţează scurt glasul bunicii.

Măriuca vine, zdupa-zdupa. Când merge parc-ar avea un sac în spate.

— Cum îţi spune ţie, fato? o cercetează bunica.

— Hî-î, râde, „proasta”, lăsându-şi galeş bărbia în guşă.

E roşie ca o lună răsărită în păpuşoaie, şi are tulpan tivit cu mărgele albastre.

Îşi încovrigă degetele de flăcău, unul într-altul, ş-o ia de la început.

— Nie, di la mămuca, îmi zâci Măriuca…

— Şi de la boieri cum îţi zice? scurtează bunica.

— Mariţa, sărut mâna matale ş-a boierului.

— Şi cum ţi-i mai bine? o iscodeşte bunica.

— Ei, nie ni-i bine ş-aşă, ş-aşă. Da’ ni-i mai drag di Măriuca, – s-alintă cu faţa numai creţuri şi lumini, ca gâdilată de-o musteaţă.

Bunicul zâmbeşte de profil. Nepotul se uită la bunic.

— Şi tu ce-ai încremenit? Du-te, fată-hăi ia treabă, că nu te-am poftit la cumătrie.

Zdupa-zdupa, zdupa-zdupa.

— Stric orzul pe gâşte! cum spunea biata cucoana Mariţa Ciulei, – oftează bunica cu demnitate, intrând singură în salonul Măritelor.

MOTANUL BUNICULUI.

DIMINEAŢA, BUNICA-I dă în farfurioară lui – mă rog – lapte cu miez de pâine.

Adică bunica numai îi pregăteşte farfurioara.

— Mai pune, Elencule, – zice bunicul.
— I-ajunge.
Pune-i de la mine, Elencule. E bătrân, săracu’!
Şi mata eşti tinerel, cucoane Alecule?
Dacă n-o vede bunicul, bunica mai toarnă ş-un gâlgâit de apă în laptele motanului.
Bunicul aşază farfurioara lângă soba de fier din antreţel, pe muşama, bineînţeles, şi spune:
— Pâs-pâs-pâs.,.
— Miau…
Vine alb ca din lună. Clip-clip, clip-clip.
Stă şi se uită la bunic, nins c-un fulg pe rozul nasului.
Bunicul îi întoarce privirea, cu ochi albaştri, alb şi blând ca un Dumnezeu al laptelui.
— Alecule, ţi se răceşte cafeaua, oftează bunica, privindu-l c-o zburlire masivă de dulău.
La masă, motanul stă lângă scaunul bunicului, ca în genunchi, privind cerul albastru de după ochelari.
Mult se mai uită-n jos bunicul!
— Ţi-a căzut şervetul, Alecule?
Bunicul se uită-n farfurie, regăsind-o pentru el. S-aud numai furculiţele, şi câte-un sughiţ cu alean, de-al Măriucăi.
— Miau…
— Câţ, împieliţatule! Şi la masă mă asurzeşti? Câţ, se mânie bunica.
Motanul se strânge sub scaunul bunicului.
— Scânceşte de foame, săracu’! îl apără fostul procuror general.
— Îi chiorăie burduhanul de huzur! replică bunica. Am să-l înţărc eu. Na, satură-te, – îi aruncă ea piatra unei bucăţi de friptură.
După ce şi-a mâncat-o, motanul mulţumeşte bunicului, îmbrăcându-i picioarele cu lână toarsă din fuiorul lui.
Când e peşte la masă, motanul cade în mintea copiilor.
— Numai că nu mă trage de mână, spune bunicul. Tare-i deştept.

— Tare-i neobrăzat, răspunde ecoul bunicii. Parcă o îmbătrânit la grajd, nu în casa noastră.

Furculiţa bunicului dă peşte la doi: motanului şi bunicului. Când se duce spre motan – mai pe furiş – mâna bunicului parcă strecoară un bileţel de dragoste, pe subt nasul bunicii.

— Bunătate de peşte! oftează bunica.

— Tare bun, Elencu, tare bun.

— Da’ mata de unde-ai aflat? se miră bunica.

Şi după ce-a isprăvit de mâncat peştele, bunica aruncă oasele motanului.

— Vai de mine, Elencule, dacă se îneacă?

— L-om îngropa cu popă, Alecule.

Aşa, glumeşte Elencu, – o apără bunicul către nepot…

Dimineaţa, după ce toată noaptea a dormit la picioarele bunicului, şi mai apoi încă puţin la picioarele nepotului, şi încă puţin câte puţin în toate părţile, pe lângă sobe, pe covor, pe canapele, cădelniţând cu somn prin toată casa, – motanul miaună la uşă.

— Se cere, – zice bunicul, ridicându-se cu grabă.

— Ducă-se, – zice bunica, lepădându-l în omăturile iernii care şterge urmele.

Bunicul îi deschide uşa.

Pune-i şoşonii, Alecule, să nu răcească la picioare.

Bunicul îi aşteaptă ia uşă până ce-şi isprăveşte tabietul lui motănesc, cu ochii ţintă la fereastra aburită.

— Iaca vine, anunţă uşurat bunicul.

Motanul n-are nevoie să sune. Bunicul îi deschide uşa.

— Alecule, cât îţi dă pe lună?

— Cine?

— Cine? Stăpânul matale cu coadă. Nu vezi cât îi de fudul!

Într-o dimineaţa, la ceasul laptelui, răsună oarecum războinic glasul bunicei.

— L-am prins.

— Ce-ai prins, Elencu?

— Pe dumnealui, pe dumnealui care-mi bate darabana în nuci.

Toboşarul nucilor bunicii e un şoricuţ prins în capcana din cameră. Sare între gratii ca o fetiţă cu mingea. Ţup-ţup, ţup-ţup. Nu şti bine dacă se joacă, sau se teme. I-atât de mic că pare un mărţişor la gâtul spaimei.

— Acuma-i acuma, zice bunica devenind uriaşă cu capcana în mână.

Pune capcana alături de farfurioara cu lapte.

— Cheamă-ţi fiara, Alecule.

— Pâs-pâs, pâs-pâs…

Vine agale ca un boier în papuci.

Bunica se uită cu întrebare la musteţile motanului, dar numai ale bunicii se zburlesc.

Motanul se alintă de piciorul bunicului – ca şi cum dintâi s-ar fi grăbit să dea o scrisoare la cutie —, vede laptele, vede capcana, nu clipeşte, ochii nu i s-aprind, coada n-are sfârlă-n vârf, ci se târâie ca o teacă fără sabie. Se uită cu ochii în capcană, se uită şi prin ochelarii nărilor.

Parcă cearcă să-şi aducă aminte un cântecel din tinereţă, de pe vremea zaiafeturilor, N-are să se scarpine cu laba-n cap?

Şoricuţul pâlpâie cenuşiu, cu ace-n ochi.

Dar motanul bunicului, după ce s-a uitat la amintirea cu codiţă, s-a întors c-un fel de „nu cunosc, nu ştiu, nu-mi aparţine” în expresia feţii de lună veche. Şi s-a dus la farfurioara dimineţilor lui albe.

Clip-clip, clip-clip.

— Tare-i bun, – exclamă bunicul din toată inima.

— Papă-lapte! spune cu năduf cucoana Elencu. Mariţo, caută o pisică pentru şoarece.

CEAŞCA ROŞIE.

LA PATRU ŞI UN SFERT după-amiază, bunica şi nepotul, faţă în faţă la măsuţa rotundă, beau câte-un pahar de ceai.

— Rom vrei?

— Dacă vrei mata, bunică.

— Iaca nu vreu.
— Bine. Cum vrei mata, bunică.
— Da-ţi place ceaiul cu rom?
— De plăcut îmi place.
— Dă să ţi-l aghezmuiesc, moară de vânt. Nu-i de nasul tău, da’ face bine la stomah.

Bunica soarbe cu zbârnâitoare de zmeu mare ceaiul clocotit, şi după fiecare sorbitură face „haaa”.

Ceaiul fumegă. Paharul frige. Nepotul clatină în pahar linguriţa cu iniţialele bunicei. Sună lin, cu cling subţire, o linguriţă de zestre într-un pahar de ceai, când la fereastră cad fulgi mari şi eşti în casa bunicilor.

— Faci muzică, politakia, zice bunica.
— Răcoresc ceaiul; e prea fierbinte.
— Măi că viteaz mai eşti, şoldane. Da’ eu de ce nu l-oi fi răcorind?
— Ştiu eu?
— Tu nu ştii nici cât a uitat puricele. Bea ceaiul fierbinte, că de asta-i ceai, şi de asta-l bei.

Între timp, bunicul se plimbă prin odaie, bându-şi laptele din ceaşcă. O înghiţitură de lapte, face câţiva paşi, parcă meditând, se întoarce şi iar mai bea puţin.

Ceaşca e ovală şi roşie. Şi mai roşie, fiindcă laptele e alb, ca şi bunicul. E plină şi sprintenă. Parcă respiră adânc, după fugă, abia oprită.

— Şi matale-ţi place, zâmbeşte bunicul. Asta-i ceaşca me. Am cumpărat-o eu odată cu fragi…

A fost la cules fragi ceaşca bunicului.

Când va iubi întâia oară, inima nepotului îşi va aduce aminte de ceaşca cu fragi din casa bunicilor, dacă fata va avea obrajii rotunzi ca ceaşca şi zâmbet alb ca laptele.

POPA PĂDURE

— ÎN IORDAN BOTEZÂNDU-TE TU, DOAMNE…

S-a întunecat antretul, de mătăhălos ce-i popa Pădure venit la bunici cu zi-ntâi.

Popa Pădure ar putea fi popă şi la urşi: la cei negri. Zbârnâie ca furtuna glasul lui de bas, în stare să cutremure şi o mitropolie.

Dascălul e un fel de ţâr holbat lângă mâna popii. Şi el are nasul roş.

Nu numai ochii şi urechea au aflat năprasnic c-a venit popa Pădure, dar şi nasul. Parcă s-au descărcat poloboace cu vin în casa bunicilor, parcă au trecut recruţi în marş prin odăile motanului.

La picioarele cu cizme ale cuvioşiei-sale s-au făcut două băltoace mari, şi mai încolo alte două mai sfioase, căci şi apele cerului ştiu că una-i popa Pădure, şi alta dascălul Niculae Pupă-Lumânare.

Când aghezmuieşte, popa Pădure parcă dă cu buzduganul în ceva cumplit ca şi cuvioşia-sa. Sar ţăndări pe fruntea bunicilor şi-n ochii nepotului.

— Ai luat-o de dimineaţă, părinţele, – zice bunica venind din cămară cu două păhărele de rachiu.

— Ceasu’ cel bun, coană Elencule, – zice părintele dând duşcă aghiazma dimineţii harnice. Nepotu’ dumneavoastră – mai zice el cu foc. Să vă trăiască. Bun rachiu. Mă ţine un junghi în şale, coană Elencule.

— Pune pahare, părintele, îl îndeamnă bunica, luându-le pe cele deşertate.

— Îmi pune el Blăgeanu, oftează cuvioşia-sa, cu ochii după sticla cu rachiu.

— Nu-i mai meşteră nevasta lui Blăgeanu, părinţele? îl iscodeşte bunica, aruncându-i nişte ochi.

— Ei, lume ră, coană Elencule. Te potriveşti mata? Da’ conu Alecu cum o mai duce cu sănătatea?

După ce plecă popa Pădure, uşa antretului rămâne deschisă, uşa etacului se-nchide, iar Măriuca mătură, şterge şi freacă de zor, în timp ce bunica afumă cu răşină.

— Auzi haram…

— Cu cine-o fi vorbind?

Bunica simte privirea nepotului.

— Păgânule! se oţărăşte ea, de ce n-ai sărutat mâna sfinţiei-sale?

DUMINICĂ

— TRAI, NINEACĂ, zice bunica de cu sâmbătă seara. Mâni, ai să te umfli de lene.

Dar îl deşteaptă ca şi luni, marţi, miercuri, joi, vineri şi sâmbătă.

— Hait, scoală. Du-te la Hală cu bunicu-tău.

Duminică dis-de-dimineaţă bunicul târguieşte la Hală. Numai viscolul l-ar putea opri, adică bunica. Dar afară ninge liniştit. Bunica asistă la pregătirile de ducă.

— Închide şoşonii lui bunicu-tău.

Bunicul are blană de niurcă.

— Ajută lui bunică-tău să-şi puie blana.

Bunicul are fular de mătasă ecoseză, căciuliţă de lutru şi guler la fel.

— Măi ce frumos te-ai făcut, – îl admiră bunica. Cavaler gândac, şapte la pitac: asta-i pentru tine, măi terchea-berchea. – se-ntoarce ea către nepot, examinându-l din cap până-n picioare. Trage căciula peste urechi, urechiatule.

Afară-i aşteaptă cu panerul bărbatul bucătăresei, domnul Buţirchi care-a fost mereu aprodul bunicului: pe vremuri vechi.

Domnul Buţirchi a îmbătrânit deschizând uşi solemne, cu spinarea plecată. Bătrâneţea lui parcă e roasă de şoareci ca hârţoagele arhivelor. Acuma cară lemne la bunici, bea cafea, răsuceşte o ţigară, dă grăunţe la păsări, ştie când se ouă găinele, şi târguieşte la Hală singur în timpul săptămânii, iar duminica îi însoţeşte pe bunic.

E duminică. O duminică în fiecare fulg care cade pe căciuliţa de lutru a bunicului. Ninge vesel. Au venit Floriile iernii.

Bunicul şi nepotul apar zâmbind alături printre fulgi, ca bunicul şi nepotul într-o fotografie veche, de pe care sufli colbul îndesit.

Panerul lui Buţirchi e uşor şi vesel ca şi cum ar fi zburat din el hulubii iernii, fulguind.

Merg pe uliţi de omăt.

— Bună dimineaţa, coane Alecule.

— Cu plecăciune, coane Alecule.

Numai oameni bătrâni.

Cei tineri trec tineri, fără să se uite la conu' Alecu.

Dar conu' Alecu se duce cu nepotul la Hală.

Nişte copii se bat cu bulgări de omăt. Au glas de vrăbii şi mişcări de vrăbii. Mâini sau aripi? Încă puţin şi zboară. Acolo iarna-i zurgălău. Parcă n-o vezi, ci o auzi chiar şi cu ochii.

La Hală, precupeţii şi precupeţele îl cunosc de mult pe conu' Alecu. Îl întreabă de coana Elencu, de sănătate, îi spun necazurile lor, îi cer sfaturi. Conu' Alecu nu se tocmeşte, şi-i mulţumit mereu ca şi cum ar căpăta numai daruri de la negustori.

Panerul s-a umplut.

Conu' Alecu îşi freacă mâinile şi zâmbeşte:

Ce oameni de ispravă!

Apoi către Buţirchi:

— Du-te mata acasă, că te aşteaptă Elencu.

— Noi nu mergem, bunicule?

— Cu-ncetu', drăguţă, cu-ncetişorul…

Şi-l duce pe nepot la un negustor cu fes.

— Să trăieşti, coane Alecule, de mult n-ai mai dat pe la Iancu… Nepoţelu' matale?

Bunicul dă din cap, şi pune mâna pe umărul nepotului.

— Să-ţi trăiască.

Pe masa negustorului fără dugheană, dar cu sobă – pe care se coc castanele —, stă halviţă tolănită ca o cucoană mare pe-o blană de urs alb, sclipesc rubinele iepuraşilor de caramel roş, se zburlesc numai zulufi de floricele îndulcite cu sirop, şi-s trase-n ţeapă câte trei smochine cu glazură şi câte cinci miezuri de nucă în pojghiţă de zahăr.

Nepotul nu mai are de-ajuns vârsta acestor bucurii. Dar dându-i-le bunicul îi dă şi vârsta lor naivă.

— Mata ai dinţi, drăguţă, spune bunicul oarecum scuzându-se ca şi cum l-ar fi pus la treabă.

Aşteaptă coana Elencu.

Şi tot nu merg acasă.

— Slobod? întreabă bunicul, ridicând în sus bastonul cu baltag. E un baston străvechi, de pe când drumurile Moldovei erau negre de tâlhari, şi bunicul, procuror tânăr, umbla după ei.

— Slobod, coane Alecule, – răspunde cel de sus, dintre aripile ninsorii.

Şi sania porneşte cu bunicul şi nepotul la plimbare.

E o duminică în fiecare fulg, şi un bunic; e o duminică în fiecare zurgălău, şi un nepot.

Şi se tot duc, şi se tot duc, până când casele rămân în urmă, şi nu mai e nimic decât alb, alb şi tot alb.

Pe pragul casei se scutură unul pe altul de omăt.

Bunica le deschide uşa căldurii cu miros albastru de răşină. Oala cu apă ţârâie pe soba de fier. Bunica şi-a pus rochie de mătasă neagră, cu guleraş şi mânecuţe de dantelă, o broşă cu mărgăritare. În jurul şalelor e înfăşurată cu şalul cenuşiu. Se vede c-a făcut grijitură mare cu ferestrele deschise. Simţi că aerul rece n-a plecat de mult din odăi. Dar e cald.

— Şi pe unde mi-aţi fost, mă rog?

— Venim de la biserică, Elencule.

— Bine, coane Alecule, spune bunica. Bine-bine…

Bunicul îşi scoate botinele, îşi pune bujmachii brodaţi, se întinde pe canapeaua din etac şi începe să citească gazeta cu glas tare.

Deodată tace. Gazeta cade.

Bunica se ridică din fotoliu, făcând o strâmbătură – o dor şalele —, se duce spre bunic, alungă pe motan care s-a şi suit, cu o pălmuţă – hait – îşi scoale şalul şi înveleşte somnul bunicului.

— Şi tu ce stai ca peştele-n proţap?

— Ce să fac, bunică?

— Citeşte bunică-ta gazeta, că doar atâta carte îi fi ştiind tu şi fără ochelarii mei.

Şi-n sufragerie e duminică. Podelele sunt ceruite. Măriuca are pestelcă albă, ciuboţele cu scârţ şi glanţ, şi mărgele roşii la gât. De obicei bunicii mănâncă pe muşama. Astăzi însă bunica a pus faţă de masă cu broderii.

— Nu cumva să mi-o feşteleşti că te vâr în sobă, – îl anunţă pe nepot.

Bunicul însă a vărsat vin roşu pe faţa de masă.

— Pune sare, Alecule, repede, – spune bunica. Vezi, dacă nu băgaţi de seamă!

O păţeşte şi bunica, tot cu vin roşu.

— Şi mata, Elencule, – zâmbeşte bunicul.

— Lasă, Alecule, că-i de noroc. Şi de pătat tot era pătată înainte.

— Bunică, să nu picur şi eu din paharul meu?

— Tuu? se uită lung bunica la nepot. Tu să nu te-amesteci în vorba oamenilor bătrâni. Nu-i de-ajuns că-ţi dau vin la masă? Acuma vrei să-l şi verşi?

De ce-o fi adus bunica la masă sticla cu rom? Răspunsul soseşte cu Măriuca. Vine din bucătărie cu budinca. O pune pe masă, la tacâmul bunicii şi se pregăteşte de privit ca la panoramă.

— Dă-te mai încolo, fată hăi, că-mi sufli în obraz.

Bunica toarnă rom pe budincă şi-i dă foc. Flăcările dansează cu arome pe zahărul vanilat, topindu-l.

Din gura Măriucăi ar putea să scoată capul patru pui de vrabie.

Bunicul dă din cap cu veselie.

Bunica se uită încruntată, şi umblă cu lingura printre flăcări, împărţind dreptate budincii de orez.

— Să-ţi lingi buzele, – spune bunicul după prima înghiţitură răcorită cu suflarea.

— Şi tu ce taci? Îţi place, măăăi? Vorbeşte, – se răsteşte bunica la nepot.

— E grozavă, bunică.

— Hm-hm-hm! oftează hurducat bunica. Să spui şi tu, măi, când îi fi mare şi ţi-o da Dumnezeu un dram de minte: „Săraca bunică-mea, Dumnezeu s-o ierte, bună budincă mai făcea”.

— Ia lasă, Elencule, spune bunicul.

— Mata mănâncă pentru mata, Alecule, şi nu mai strica bunătate de budincă pe-o haită de motan.

NĂNOAIA.

A VENIT NĂNOAIA – cea cu gutuile – în vizită la bunici. Nănoaia e mai bătrână decât bătrâneţea. De aceea, sania Nănoaiei intră în ogradă, ca dricul, şi trage la scară.

— Nănoaia, – zice bunica către bunicul.

— Lasă că-ţi mai ţine de urât, Elencule, – zice bunicul, şi se duce la birou, închizând uşa după el.

— Da’ tu unde-mi pleci, potaie?

— Mă duc să-mi fac lecţiile, bunică.

— Ia, mă rog, nu-mi mai umbla cu tertipuri. Stai şi deschide Nănoaiei. Deprinde-te să te porţi ca lumea. Hait!

Trece timp până când servitoarea Nănoaiei s-o dee jos din sanie şi s-o urce pe scară.

— Iaca, am mai venit pe la tine, Elencule – zice Nănoaia.

Ţoc. Ţoc.

Ţoc. Ţoc.

Se pupă cu răsunet una pe alta, pe fiecare obraz.

Nepotul sărută mâna Nănoaiei, care e mai cu piele decât a moaştelor Sfintei Paraschiva, şi vânoasă.

— Aista care-i? zice Nănoaia privindu-l cu ochi de curcă, spălăciţi, lăcrămoşi şi clipicioşi.

— Cel mijlociu, – răspunde bunica.

— Aha, cel mare, – zice Nănoaia. Da parcă era mai mare? Ce-o păţit?

Bunica dă din cap. Nu zâmbeşte.

— Ha? zice Nănoaia.

Bunica o ia de mină şi o conduce – ferind-o la prag – în etac, aşezând-o în fotoliul ei, după ce i-a potrivit pernuţa la scobitura mijlocului. Suferă de ficat Nănoaia.

— Mersi. Şăd bini.

Îşi potriveşte sacul de catifea pe genunchi, ia din el o hârtiuţă de mătasă, îşi scoate din fiecare ureche câte-un ghemotoc de vată şi le înfăşoară în hârtiuţă cu grijă ca pe nişte nestemate.

— Elencule, să-mi aduci aminte să nu uit vata. Da’ aista care-i?

— Cel mijlociu.

— Ahaaa! Acuma ştiu. Când l-o făcut mă-sa, eu eram cu cărămidă caldă pentru maiu meu. Of! tare mă mai dure! Da’ cum învaţă?

— Bine, – zice bunica.

— Da’ nu-i ştrengar?

— Nu, – zice bunica.

— Da’ ce cată la tine?

— Stă la bunicii lui.

— Da di ci?

— S-au îmbolnăvit fraţii lui.

— Aşaa! Şi di ci s-o îmbolnăvit numai îi?

— Răceală.

— N-au astâmpăr, zise Nănoaia. Aista-i mai cuminte.

— Aşa-s copiii, zice bunica.

— Îi strică părinţii, zice Nănoaia. Iaca i-am prins zvârlind cu chetre în gutuili meli.

— I-auzi! zice bunica. Da’ matale ce să-ţi dau, coană Catincă?

— Ce mi-i da, dă-mi, da’ moale şi bun să fie. Auzi, Elencu?

— O cafeluţă?

— Da, o ceaşcă mare, şi cu dulceaţă de caise, şi c-o linguriţa de rom, da di cel bun, Elencu, nu di cel cu zahăr ars.

A dracului Nănoaia!

Bunica se duce la cămară. Nepotul rămâne singur cu Nănoaia. Dar Nănoaia l-a uitat. Îşi ia ochelarii din sacul de catifea, mai scoate un colţun de lână cu andrele în el, se pune la împletit, murmurând nu ştiu ce; nume? numere? rugăciuni?

Când se întoarce bunica, Nănoaia n-a murit cu bărbia în piept: doarme galben.

Bunica numai se uită la ea, face cafeaua, o toarnă, acoperă c-o farfurioară filigeana Nănoaiei, îşi pune ochelarii şi deschide Vieţile Sfinţilor.

— Şi tu de ce stai! Adu-ţi buchile şi pune-te la învăţat.

Vorbeşte numai ceasul din părete.

Ninge. Ninge. Ninge.

Parcă nici n-ar fi Nănoaia, dacă n-ar fi atât de galben somnul ei.

De la o vreme se trezeşte. Îşi ia dulceaţa cu lăcomie, o rumegă cu toată faţa, bea cafeaua – o fi având rom? şi de care? – stă ce mai stă, îl descoperă pe nepot, şi-ncepe:

— Da’ aista care-i?

Noroc că-i iarnă, şi noaptea vine mai degrabă. Soseşte şi servitoarea Nănoaiei, cu sania.

La despărţire, nepotul sărută mâna Nănoaiei.

— Da’ parcă erai mai mare?

N-a uitat să-şi puie vata în urechi.

Ţoc. Ţoc.

Ţoc. Ţoc.

— Mersi. Tari bini am petrecut. Am să mai vin, Elencu.

După ce pleacă Nănoaia, bunica face o cruce mare.

— Fereşte-mă, Doamne…

Nepotul zâmbeşte.

Dar gândul lui spune la fel: Fereşte-o, Doamne…

PASIENŢA BUNICULUI.

BUNICUL FACE O PASIENŢĂ pe canapea, cu motanul la spate.

Bunica-i prin casă. Aici. Dincolo. Vine. Pleacă. Face. Drege.

Nici un copil bolnav în pat cu jucăriile nu-i mai cuminte decât bunicul cu pasienţa şi motanul. Nu se grăbeşte. A pornit la drum lung, ca ţăranii cu carul cu boi. Îşi potriveşte cărţile una câte una, le aşază frumos, cu grijă şi evlavie, stă, se uită, se socoate, pune o carte peste alta, iar poposeşte, se uită la ninsoare – pasienţa albă a ferestrelor —, se uită peste umăr să vadă ce face motanul – doarme – şi iar rămâne cu pasienţa. Uneori parcă se supără, abia, o supărare care nu-i un nour, ci un abur care trece peste faţa lui. Alteori dă din cap, ca şi cum ar spune: „Te-am prins, hoţomane, aici mi te-ascundeai!” Aşa vorbesc şi copiii când sunt singuri cu păpuşile lor.

Vine bunica. Îl vede pe bunic. Se uită la pasienţă, vultureşte.

— Nu aşa, Alecule. Nu vezi mata ce-ai făcut?

Şi iute-iute, degetele bunicii descoperă, acoperă, potrivesc, aşază, rânduiesc, combină, dezleagă.

— De-acum te lăs, că nu-mi văd capul de treabă. Te-am descurcat.

Bunicul nu spune nimic. Dar se vede bine că amestecul bunicei i-a zăpăcit şi mintea şi bucuria de a se juca liniştit.

O dată.

De două ori.

De trei ori.

— Mă rog, Elencule.

Bunicul s-a sculat cam roş la fată. S-a ridicat şi motanul cu coada-n sus.

—. fă mata pasienţa.

— Lasă, Alecule, nu te supăra mata, că mă duc.

Bunica pleacă. Bunicul rămâne.

— Tare-i uite Elencu! o explică bunicul către nepot.

Dar nu-şi mai continuă pasienţa. Stă îngândurat, trăgând cu urechea la zgomotele – cam cu şfici – pe care le face bunica în cameră.

— Elencu!

Bunica, dintre zgomotele ei, nu răspunde.

— Elencu, ai să răceşti în cămară.

Zgomotele continuă.

Bunicul oftează, se uită la motan, la nepot, la fulgi, stă ce mai stă, şi se duce spre cămară.

— Elencu, – începe bunicul de pe prag, cu dojana în glas.

Dar bunica nu-i dă timp să isprăvească.

Mă rog, Alecule, fă mata gospodărie, că de pasienţă văd că te-ai săturat.

SPIŢERIA BUNICEI.

VINE MĂRIUCA CU broboada strâmbă şi-un sughiţ în piept.

— Coniţă, ţaţa trage să moară.

„Ţaţa”-i bucătăreasa; nevasta lui Buţirchi.

Bunicul se ridică în picioare, gata să se clatine şi să cadă din nou în fotoliu.

Bunica nici nu se clinteşte.

— De unde-i vine? întreabă bunica.

— I-o chicat vătămături.

— De unde-i vine? repetă bunica, tăios.

— Şi vaiţi di inimî, – zice Măriuca, apăsându-şi mult mâinile pe burtă.

— O mâncat mult curechi? întreabă bunica.

— Zâci că numai o gustat, zâci ţaţa, da’ nie ni-o rămas o nica tătî.

— Adă un pahar cu apă, – porunceşte bunica.

Vine Măriuca cu paharul – zdupa-zdupa – de parc-ar aduce cofele de la fântână.

Între timp, bunica a descuiat dulăpaşul de lemn auriu, cu medalion pictat, de lângă fereastră.

Nepotul vine încetişor la spatele bunicii care umblă în dulap.

Trei rafturi pline de sticle, sticluţe, şipuri, flacoane, flaconaşe, ploscuţe, albastre, verzi, trandafirii; cutii, cutiuţe, pachete, pacheţele, gavanoşele…

Mare lucru nu-i de văzut. Dar mirosul dulăpaşului e tulburător. Ca şi mâinile bunicei, miroasă a turte de migdale

cu apă de flori, şi încă a ceva. A ce? Nepotul caută, caută, – parcă prin amintiri…

Bunica a găsit pacheţelul cu sare-amară.

— Hop şi tu ca musca la arat, – zice ca, dând cu ochii de nepot.

— Ce e în dulap, bunică?

— Spiţeria mea. Am de toate, – ameninţă ea; şi pentru tine.

„Ţaţa” a înviat cu sare-amară.

Odată şi Măriuca s-a văetat că moare, chemând-o pe mămuca. Bunica iar a umblat la spiţerie, şi iar nepotul a fost ca musca la arat. N-a mai murit nici Măriuca.

Altădată nepotul s-a plâns că-l supără un coş.

— Hai la spiţerie, bubosule. Îţi iesă păcatele. Închide ochii să te dreg. I-a pus bunica ceva, cu vârful unui dop de sticlă; o pecete rece, din ce în ce mai rece. Şi coşul s-a uscat.

— Cum se cheamă, bunică, doctoria matale?

Bunica nu i-a răspuns îndată. S-a uitat la nepot cu încruntare şi adâncire, vrând parcă să se încredinţeze dacă-i vrednic de un astfel de secret. Apoi a spus scurt:

— Afion.

Nepotul nu ştie dacă „Afion” e numele unei doctorii, sau o glumă de-a bunicei. Dar a păstrat cuvântul care-i va aduce aminte ca o vorbă magică, după ani şi ani, de mirosul acela de turte de migdale cu apă de flori, poate şi de bomboane englezeşti, şi de mai ce? şi de mai ce? al spiţeriei bunicei, – miros pe care niciodată nu-l va regăsi printre parfumurile pământului.

O VORBĂ DE-A BUNICEI

— I-AUZI!

Bunicul s-a oprit cu gazeta în mijlocul etacului.

Începe sa citească din nou, cu glas şi mai tare, articolul despre Vasile Alecsandri.

Bunica şi bunicul l-au cunoscut pe „Conu’ Vasile”…Vorbesc despre el numai cu preamărire.

— Auzi, Elencu?

— Aud.

‚Tinerelul' de la gazetă îl ia foarte de sus pe Vasile Alecsandri. A fost – zice el —, i-a trecut vremea, nu mai este.

— Auzi, Elencu?

— Aud.

Bunicul citeşte c-un tremur în glas. Nu poate isprăvi.

— Cum de rabdă pământul pe-un astfel de ticălos?

— Stai binişor, Alecule, – îl potoleşte bunica. Ia să vă spun eu una. O ştiu de la babaca. Era pe vremea ceea un doctor mare la Ieşi, da' foarte beţiv. Într-o noapte îl ia la un bolnav, chiar de la crâşmă. Se duce doctorul de voie, de nevoie, şi cum dă cu ochii de bolnav, dă să-i ia pulsul. „Măi", îi spune el „n-ai nimica. Te-ai îmbătat ca un porc"…Şi dă să plece. „Stai, domnule doctor", îi spune omul, „că nici n-ai pus mâna pe mine. Ţi-ai luat pulsul dumitale"… Aşa-i şi cu condeierul tău de la gazetă, Alecule. El îi prost, nu Conu' Vasile…

Bunicul respiră adânc şi zâmbeşte împăcat.

— Deşteaptă mai eşti mata, Elencule.

O FILĂ VECHE.

ARE BUNICA în etac, chiar lângă patul ei, un scrin cu trei saltare. Deasupra scrinului e icoana Maicii Domnului, cu candela mereu aprinsă.

Nepotul n-a văzut-o niciodată pe bunica umblând la vreun saltar. În schimb, ea singură, cu mâna ei, îngrijeşte straiul de nuc al scrinului. Îl şterge de colb, îi lustruieşte încuietorile, şi o dată pe săptămână îi dă luciu proaspăt, frecându-l cu o petică plină de rumeguş de miez de nucă.

— Bunică, nu vrei să-ţi ajut?

Nu-i răspunde. Parcă nici nu l-a auzit de-acolo unde-i ea, departe. Freacă bunica, dă şi dă şi dă şi dă, suflând şi dând, până ce-i picură fruntea.

— Bunică, nu mai poţi. Lasă-mă pe mine.

Bunica îşi îndreaptă trupul, se uită la nepot, apoi la scrin, îşi scoate ochelarii, închide ochii, şi-şi trece dosul palmei peste faţă, apăsat, ca ţăranii după ce-au prăşit în arşiţă.

— Ce ţii mata în scrin, bunică?

Nu-i răspunde. Iar începe să-l lustruiască.

După ce-a isprăvit, se aşază pe marginea patului.

Scrinul luceşte ca o violină atunci scoasă din culcuşul ei de catifea şi piele de căprioară. Ar vrea parcă să cânte lemnul scrinului.

Bunica potriveşte mucul candelii şi oftează.

Bunica face pâine la bucătărie.

Bunicul stă şi tace.

Nepotul stă şi tace.

Azi-noapte a fost senin de ger, cu un tăiuş de lună nouă. Ferestrele au ars alb, cu scântei. Au scârţâit în tăcere străvezie paşii – cui? – pe omătul Căii Laptelui.

Ca să nu uite soba că afară-i ger, etacul a făcut din motan nod alb la picioarele bunicului.

Dar dimineaţa s-a înnourat. Zborul ciorilor a desfrunzit parc-o pădure de mangal, pe cer, pe brazi şi pe acoperişuri.

Ş-a început să ningă vechi.

Bunicul şi nepotul se uită pe fereastră. Nu-i vânt deloc. Trece câte-o cioară cu fustă neagră, râşnind. E lene. Somn în fiecare fulg.

Bunicul îşi scoate verigheta de pe deget, o priveşte în lumină, citeşte inscripţia, pune verigheta la loc pe deget şi iar se uită la fulgi. Dar astăzi mâinile bunicului şi-au pierdut liniştea lor blajină. Aşteaptă ceva? Caută ceva? Doresc ceva? Bunicul nici nu citeşte gazeta, nici nu face pasienţă ferită de amestecul bunicei, nici nu umblă la casa de fier, nici nu dezmiardă blana motanului. Bunicul e şi nu e în etac la fereastra cu fulgi. Se uită şi vede altceva decât ce vede nepotul. Mâinile bunicului parcă s-ar hotărî să zboare. Se ridică pe genunchi, pornesc, cad, iar se ridică.

Bunicul se scoală, se duce la scrinul bunicei, care luceşte castaniu, şi stă ca în faţa unei uşi închise.

— Ce-i acolo, bunicule?

— Jucăriile ei, cărţile ei, papucaşii ei, de lână…

„Papucaşii ei de lână”?

Dar bunicii n-au avut decât un copil, pe tata. Nepotul îşi aduce aminte de Nănoaia, privindu-l pe bunic, şi i se strânge altfel inima.

— Eu o pieptănam, – spune bunicul. Avea păr dulce şi mătăsos cum ai mata, drăguţă.

— Cine, bunicule?

— Fala noastră.

— Sora tatei?

— Da, drăguţă. Era mai mare decât băieţelul. Avea nouă ani. Iarna o duceam la fereastră şi desena cu degetul ei căsuţe ca la ţară… Mâinile bunicului piaptănă luciul lemnului mort.

Nepotul, care seamănă la păr cu fata bunicilor, simte că-i o oglindire a celor care nu-s.

Fereastra cu ninsoare e o filă veche din cartea îngerilor.

MUSCA.

BUNICUL A AŢIPIT PE canapeaua din etac, cu motanul la picioare, şi gazeta pe covor, la căpătâi. Bunica l-a acoperit cu şalul cenuşiu şi a vrut să alunge motanul c-o pălmuţă, hait, dar s-a răzgândit. Şi motanul îi ţine cald bunicului. Lasă-l, cucoană Elencule.

Bunicul e mai palid ca de obicei. Mai alb, nu mai palid. Când doarme ziua, parcă e de argint.

Şi somnul bunicului e cuminte astăzi, ca şi pasienţa lui. Nu face mişcări. Nu sforăie. Nu tresare. Abia i se aude respiraţia. Parcă începe să apară o lumină în somnul bunicului.

Bunica s-a aşezat în fotoliul ei, ţinând în mâini Vieţile Sfinţilor. Citeşte cât citeşte, şi deodată stă, cu ochii dincolo de carte. Parcă ascultă somnul bunicului. Iar citeşte, iar stă, iar ascultă.

Dar deodată nu se mai aude nimic decât tăcerea.

Bunica tresare şi se uită cu fruntea încreţită spre canapeaua bunicului.

Doarme.

Doarme?

I-atât de alb ş-atât de stins, că nu mai ştii.

Şi deodată se aude: bâzzz.

O muscă.

O muscă în casa bunicilor! Şi încă în toiul iernii!

Dar bunica nu ascultă decât tăcerea de icoană a bunicului.

Bâzzz…

Musca se aşază chiar pe nasul bunicului, cântând din drâmba ei.

Bunicul tresare.

Bunica respiră cu tot pieptul.

Musca zboară râzând gâdilicios, şi intră în urechea bunicului. Prin somn, bunicul o alungă cu un deget.

Dar musca nu se lasă. E o muscă între muşte, e cu vitejie muscă. Căldura sobei i-a redat temperamentul. Se afirmă deci, pe fruntea somnului bunicului, muşcă în numele muştelor: pecete.

Bunicul se strâmbă, deschide ochii, o vede, o aude, o urăşte, se scoală, pune mâna pe gazetă, dă, n-o nimereşte, îşi scoate papucul, îl ridică…

— Las-o, Alecule, mi-i drag s-o ascult.

— Zău, Elencule, nu te mai înţeleg, – oftează bunicul încălţând papucul cu care era să omoare o muscă.

Bunica nu-i răspunde, dar surâde, ca şi cum într-adevăr ar asculta o muzică.

HRUBA.

BUNICII SE COBOARĂ în sufragerie, fiindcă sufrageria e dedesubt. Prin faţa ferestruicilor ei trec numai picioarele celor de-afară, până la genunchi, fără de trup.

Din antretul de dindos până la coridorul sufrageriei, porneşte o scară cu balustradă de fier, care coteşte, răsucindu-se. Plafonul e boltit. Zidul gros. Treptele scârţiie a vechi.

Vorba răsună cavernos, pândită de ecouri. Şi scara şi coridorul sufrageriei sunt bisericeşte întunecate. Parcă au fost sfinţi cu aureolă pe acolo, acum posomoriţi, de fum şi de funingini.

Când pleacă la masă, bunicul îşi pune paltonul şi căciuliţă, bunica se acoperă cu şalul, iar nepotul aprinde lumânarea anume pregătită în antret, cu chibriturile alături, făcând lumină pentru pogorârea bunicilor

— Bagă de seamă, Alecule, să nu luneci, – spune bunica. Prea o iei mata fuguţa la vale.

Nepotul, cu lumânarea îndreptată în urmă, vede cu aur zâmbetul bunicului şi ridicarea lui din umeri. Căci bunicul şi la vale, tot ca brazii de pe munte vine, nins; iar bunica şi la deal, tot ca o veveriţă vrea să fie.

Merg, merg, merg, treaptă cu treaptă, pas cu pas.

Au ajuns.

Faţă-n faţă cu flacăra luminării răsare ca de os lepros uşa tainiţei din zid. Ce-o fi acolo? Ca şi cum ai spune: cine-o fi acolo?

Bunicii îl ajung. Se dă deci la o parte, stingând luminarea care fumegă, şi intră în sufragerie după bunici.

Dar secunda de întuneric în coridorul privit de uşa tainiţei cu orbite negre, în coridorul care miroasă a pândă de guzgan şi a piatră sihastră, deşteaptă-n el vechimile copilăriei mici, de-acolo de unde încă n-au plecat balaurii, strigoii, zmeii, iadul, vârcolacii şi vampirii.

Zimţ de spaimă i-ar atinge inima, dacă îndată – cam pripit şi cu-n fior în spate – n-ar intra după bunici, cu motanul – ptiu, satană! – strecurat printre picioare, fără „miau”.

— Ce-o fi acolo?

Cămara bunicilor e sus. Beciul e tocmai în fundul grădinii. De-afară se văd, la picioare, ferestrele sufrageriei scufundate în pământ; dar alt ochi de fereastră, deschizătură sau răsuflătoare nu s-arată.

De două ori pe zi, la dejun şi la masă, pâlpâie semne de-ntrebare, cu aur şi cu fumegări de lumânare stinsă, în sufletul nepotului.

N-are să ştie niciodată ce-i acolo, fiindcă cel-şi-mai-mic din el se teme şi se roagă: „Nu întreba. Aşa-i mai bine. Altfel mă pierzi”.

L-a ascultat pe cel mai mic, şi n-a întrebat.

— Ce-o fi acolo?

Acolo e clopotniţa de subt pământ, în care numai amintirea va intra, sunând ultima spaimă a copilăriei, lângă bunicii ei, aduşi cu umbrele de-o flacără de luminare dintre umbre.

LECŢIA DE ISTORIE.

CU CEAI, CU LAPTE şi cu rom – o linguriţă – a trecut şi ora ceaiului.

Bunica citeşte Vieţile Sfinţilor; bunicul, gazeta; nepotul, lecţia de istorie.

— Ce-mi faci acolo tolănit ca un bey?

— Învăţ, bunică.

— Zici tu, fariseule.

— Lasă-l să înveţe, Elencu.

Toţi trei stau în etacul bunicilor. Fireşte, şi motanul. Dar motanul nu e al patrulea, ci tot al treilea, în numărul bunicului, deşi-i pe canapea la picioarele nepotului.

Focul din sobă-i ca octombrie: numai de aur şi miere.

Fâlfâie foşnind gazeta bunicului.

Nepotul ridică ochii dintre regi şi împăraţi, mitropoliţi, papi, generali şi sfetnici. Toţi sunt supăraţi unii pe alţii, zburliţi de armate şi noroade. Ş-acum toţi au murit şi stau cuminţi cu osul lor încununat şi miruit. Dar cartea de istorie îi supără din nou unii pe alţii în fraze lungi şi încâlcite, cu zăngănit de ani.

— Uăăă!

— Nu ştiu pe unde-o fi intrând învăţătura, dar de ieşit are pe unde, – zice bunica.

Nepotul duce un zâmbet regilor şi împăraţilor, dar, după ce bunica nu-l mai vede, iar se uită la bunici.

— Măi caţaoane, pe unde-ţi umblă ochii?

Repet lecţia, bunică.

Cu ochii pe păreţi?

— Uite cartea, bunică.

— Hait!

Ochii bunicei se duc între sfinţi.

Afară e senin. Soarele apune. Zarea asfinţitului arde portocaliu, suflând un trandafir pe ferestre, pe obraji şi pe filele cărţii de istorie.

Nepotul suspină. În cartea de istorie stau zeci de regi şi împăraţi încrucişând fierul războiului. În etac sunt numai doi bunici şi pacea lor cu pecetea motanului. A început să-i ştie pe bunici. Pe fiecare-n parte, şi pe-amândoi laolaltă. Îi vede cum stau în câte-un fotoliu, luminaţi de floarea ferestrelor, şi simte că fiecare dintre ei e litera cu care-ncepe o poveste…

Bunicul…

Bunica…

Când va veni povestea? Nu ştie. Dar e-n el.

Bunicul e aşa…

Bunica e aşa…

Zâmbeşte. Mijeşte aur vechi în umbra etacului.

Şi lecţia de istorie stă.

N-au decât s-aştepte regii şi împăraţii.

— Nu pot. Sunt cu bunicii.

Şi tocmai mâini îl ascultă la istorie. Are un patru. Profesorul vrea să-l mai încerce înainte de-al pecetlui sub cinci.

Parcă trec aburi prin lumină, îndulcind-o albăstrui. Ca şi cum un alt bunic şi mai vechi decât acesta, vechi de când nu era nici lumea, mai străvechi decât lumina care-i bătrâneţea lui, ar veni din ceruri afumând cu brad, cu paşii albi ai lunii după el.

Dar lecţia?

Iar o ia de la început, cu fruntea încreţită.

Şi deodată simte că din cer i-a strălucit aur pe gene.

Gene-n gene cu luceafărul.

Etacul s-a întunecat.

— Aprinde lampa, – spune bunica nepotului.

— Mai lasă, Elencule, aşa se vede mai bine Luceafărul.

— Vezi mata luceafărul, cucoane Alecule, da’ întreabă-l pe dumnealui de colo: vede lecţia?

— Am isprăvit-o, bunică.

Nepotul a mai luat un patru la istorie – patru sau trei: cam tot pe-acolo —, dar a păstrat luceafărul de-atunci, ca să-l aprindă-n candelă pentru bunici, din viitor spre trecut.

DESAGUL CĂLĂTORULUI.

DE CÂND E LA BUNICI, nepotul trăieşte pe altă lume. Se duce la şcoală, ca şi când era acasă. Are note proaste, tot ca atunci. Când se întoarce de la şcoală, trece pe-acasă să vadă ce mai fac fraţii lui. N-are voie să intre în casă: boală molipsitoare. Stă la fereastră, cu Blanşa lângă el, şi de acolo schimbă semne cu mama. Fraţii şi mama sunt subt sticlă. E ca la panopticum. Fraţii slabi, mama şi mai trasă decât ei, fereastra plină de flacoane, sticle, portocale, mandarine, alămii. Fraţii clipesc, scot limba şi fac schime. Apoi mama îi ia de gât, ca pe două păpuşe cu resort, şi-i închide în cutie. Rămâne mama la fereastră. Îi trimite o sărutare, îi face semn să plece că îngheaţă stând afară, şi buzele ei mute spun: „să nu…”

Mama nu ştie că bunicii…

Fiul pleacă zâmbind, ş-ajunge iar nepot, la casa bunicilor.

Tata vine uneori la bunici, cu sania cu doi cai. Apare, sărută, dă – întotdeauna dă —, şi pleacă risipind pe urma lui argint de zurgălăi.

Vra să zică numai atâta e schimbat; în loc să fie fiu acasă, e nepot la bunici. Şcoala a rămas aceeaşi, catalogul la fel, oraşul tot aşa, părinţii asemenea, fraţii acuşi-acuşi îs sănătoşi.

Şi totuşi nu-i la fel.

Toate-i apar altminteri. E mult mai mic şi mult mai mare decât cel ce-a venit să stea la bunici. În loc să fie tânăr, pierzându-şi copilăria, întinereşte cu copilăria-n el. Nu-i tulbure. E transparent. Atât de transparent încât bunicii nici nu-l văd, privind prin el numai nepotul cam bleguţ, care, cu toate că fumează, tot copil e.

Ninge naiv pe casa bunicilor.

Nepotul simte că acuş începe viaţa: drumul printre alţii. Inima lui e grea ca un desag pe umăr, în care-şi va purta bunicii, iarna veche şi copilăria lui.

DIALOG.

FRAŢII S-AU SATURAT să fie doi.

Mama s-a săturat să n-aibă trei.

E ultimul somn în casa bunicilor. Nepotul a scoborât geamandanul de pe dulap. Bunica i-a dat o petică, punându-l să-l şteargă de colb. Apoi l-a priveghiat cum îşi adună calabalâcul.

— Mă rog, şi de ce-ai să te-apuci tu când îi fi mare?

— Ştiu eu, bunică?

— Te-i pomeni că te tocmeşti nepot la bunici, – zice bunica, c-un zâmbet urzicat de harţag.

Nepotul zâmbeşte.

— Râzi tu, râzi, harapule şi haramule, da bietu’ tată-tu ce zice?

— Tata nu spune nimic.

— Munceşte, sireacu’! Ce să spue tatu-tău? Tu să spui. Toate să le facă tatu-tău?

— Am să mă mai gândesc, bunică.

— Da’ până acuma ce-ai tot făcut?

— Ce-am făcut? Ce-am făcut? se socoteşte nepotul, încordându-şi fruntea ca la matematică.

— Ce tot dai din plisc ca cocostârcul pe casă? N-ai făcut nimic.

— Cum, bunică? N-am învăţat la şcoală?

Braţele bunicei zboară…

— Înveţi tu, pe dracu’! Dormi în bancă. Parcă te văd.

— Citesc, îmi fac lecţiile, – înşiră nepotul.

— Căşti, te freci la ochi, dai din buze, te duci, te întorci, te foieşti, – continuă bunica. Măi terchea-berchea, bunică-ta te-ntreabă ce faci cu scăfârlia ta de cap, nu cu gogeamite picioarele tale de trântor.

— Gândesc, bunică.

— Iaca drace, de unde sare iepurele! Şi la ce te gândeşti, mă rog?
— Ei, e greu de spus…
— Da’ vorba pentru ce-i făcută? S-o ţii ascunsă-n sân ca busuiocul?
— Parcă mata, bunică, spui tot ce gândeşti?
— Ba bine că nu! Nu-i crede că m-oi pierde cu firea pentru unul ca tine? Iaca-ţi spun verde: gândesc că eşti un neisprăvit, un papă-lapte, un „da’ muieţi ţi-s posmagii?” Iaca, dacă vrei să ştii.
— Lasă-l Elencule, e mititel, – vine şi bunicul cu motanul după el.
— Cum mititel? Ce vorbă-i aiasta? Eşti mititel? îl întreabă bunica înşurubându-i o privire, care ajunge până la păcatul tutunului.
Nu mai sunt, bunică.
— Bine că spui măcar, – oftează bunica. Eşti mare, măăăi. La vârsta ta învârteam lumea pe degete.
— Ş-acuma, Elencule, – zâmbeşte bunicul.
— Lasă mata, Alecule, că nu-mi arde de şuguit.
Bunicul se retrage.
— Ei, ia spune, – revine bunica.
— Ce să mai spun, bunică?
— Ce nu mi-ai spus. De ce-ai să te apuci când îi fi mare?
Nu uită bunica de unde-a plecat şi pace!
— Poate c-am să scriu, bunică.
— Să scrii? Tu? Ce să scrii, mă rog?
— Cărţi.
— Iaca măi! Cărţi! Şi cu ce-ai să le umpli?
Nepotul zâmbeşte, şi se bate cu vârful degetului pe frunte.
— Nu-ţi sună a gol, nepoate?
— Mie nu, bunică.
— Şi ce-i, mă rog, acolo?
— Mata, bunicul, motanul bunicului, casa bunicilor, vorbele bunicei, când voiau să intre în gândurile nepotului, fără să bată la uşă…

Bunica ascultă, ascultă. Apoi priveşte departe, pe fereastră. Iar ninge alb în noapte. Vin fulgii Crăciunului.

— Mai ştii, – oftează ea.

Se apropie de nepot.

Se privesc ochi în ochi, adânc. Se vede c-a zărit ceva bunica. Face o cruce mare spre icoana lui Iisus, frângându-se din şale:

— Dă. Doamne.

Apoi îşi trece, pentru întâia oară, degetele cu miros de floare de migdal prin părul nepotului, care seamănă cu pârul fetei bunicilor şi întreabă cu glas scăzut:

Şi ce-ai să scrii, mă rog, despre bunică-ta?

Ani şi morminte dorm între întrebare şi răspuns.

O nouă iarnă începe la fereastră, cu copaci, moşnegi şi alţi copii.

— Şi ce-ai să scrii, mă rog, despre bunică-ta?

Ninge naiv.

— Ce-am scris, bunică.

SFÂRŞIT